zákonodárce se prokazuje, že zákaz uskutečněný podle druhé věty § 364 c. nutně se vztahuje nejen na prodej nebo zastavení dobrovolné, zejména smluvní, ale i při exekuční dražbě a při nuceném zřízení práva zástavního s výjimkou práv, jež zapsanému zákazu předcházejí. Těchto práv se ovšem pozdější zákaz nedotýká a rovněž se nevztahuje na daně a dávky veřejné, za něž ručí nemovitost věcně a jež požívají zákonného práva zástavního. Nynější judikatura nejvyššího soudu jest jednotná; pro úplnost cituji několik jeho zásadních názorů v této věci: Z rozhodnutí R II. 378/27: »Podmínkou věcné působnosti jest ve smyslu § 364 c. obč. zák. a § 14 třetí dílčí novely obč. zák. jenom zápis do knih a jakost osob tam uvedených. Těmto podmínkám věcné působnosti zákazu je vyhověno v projednávaném případě. Rekursní soud se mylně domnívá, že zákaz zcizení působí jen pro případ dobrovolného zcizení anebo zavazení. Kdyby tomu bylo tak, byla by otevřena cesta k obcházení zákonného zákazu a neměl by ceny. Vždyť pak by mohl každý třetí, kdož zákazu dbáti nechce, dobýti si exekuční titul a dokonce třeba i se souhlasem samého zavázaného zákazem (vlastníka) a dosáhl by účelu zakázaného. To zákon zamýšleti nemohl, naopak plyne z motivů zákona, že zákonodárce zamýšlel účinnost zákazu i proti exekuci. Původní tekst vládního návrhu (§ 53) vztahoval se jen na zcizení a zavazení smlouvou (dobrovolně), ale již komise panské sněmovny zvolila tekst nynější, kdy postiženo bylo zcizení a zavazení exekucí (srovnej zprávy just. komise str. 44). Stalo se to právě v úvaze, že by jinak i zapsaný zákaz neměl praktické ceny.« (Pokračování příště.)

Dr. OTAKAR HANNA, kand. notářství, Praha II.:

Notářský řád Jugoslavie.

Předesláno budiž, že ve spřízněném nám království jihoslovanském jest až na občanský zákoník téměř ve všech oborech provedena unifikace a namnoze i reforma právního řádu a že byla hlavní práce v tomto velikém díle zákonodárném vykonána v přechodném údobí absolutismu, jež následovalo po ústavním převratu ze dne 6. ledna 1929. Toto dílo právní unifikace je tím pozoru i úctyhodnější, že bylo nutno sjednotiti šest oblastí různých právních řádů, a to: 1. území bývalého království srbského, 2. Černou Horu, 3. země slovinské a Dalmacii, 4. Bosnu a Hercegovinu, 5. území chorvatsko-slavonské a 6. území vlastního jádra uherské říše, které jsou kulturně od sebe tak odlišné jako západní a východní kultura vůbec, při čemž vznikají značné přechody jak při postupu od severu na jih, tak zejména při postupu od západu na východ.

Mezi jinými novými zákony byl vydán dne 11. září 1930 pod č. 87.330 a dne 26. září 1930 v č. 220 sbírky »Službene Novine« prohlášen nový notářský řád o 253 paragrafech, půl roku po vydání a prohlášení řádu advokátního.

Nový notářský řád jihoslovanský, ač vybudován na základech dosavadního rakouského, u nás dosud platného řádu notářského, vyznačuje se některými pozoruhodnými zvláštnostmi a novotami, na které upozorniti nebylo by neúčelno v době tvoření našeho nového notářského řádu. Vždyť mezi cíle sblížení států malodohodových patří, byť i jen jako cíl velmi vzdálený a dosud utopistický, přiblížení právních řádů těchto států.

Místo toto a účel článku nedovolují samozřejmě podrobný rozbor jihoslovanského notářského řádu, nýbrž pouze seznámení s nejdůležitějšími a nejzajímavějšími odchylkami od řádu našeho.

Připomenuto budiž, že jihoslovanský notářský řád mluví všude — jako osnova našeho nového řádu — o veřejných notářích.

Zajímavý je předpis o výši kauce notářské, kterou § 16. stanoví částkami 50.000.- D, 25.000.- D a 10.000.- D, podle toho, nachází-li se sídlo notářovo v sídle vrchního, krajského neb okresního soudu; v nynější relaci k naší měně jde o málo nad 25.000.- Kč, 13.000.- Kč a 5.000.- Kč, tedy o částky značně nižší než v novém notářském řádě generelně proponovaná výše 50.000.- Kč. Tuto kauci nelze však dle jihoslovanského řádu notářského, jak to předvídá naše osnova, složiti uzavřením pojištění proti povinnému ručení.

§ 33. stanoví, že notář nemůže sepsati notářskou listinu, je-li plnomocníkem některého z účastníků, aniž byl všechny účastníky předem na to upozornil a v listině toto upozornění vyznačil (monitura!).

§ 49. odst. II. připouští vydání originálu notářské listiny (myslí se hlavně na spis a protokol), pakliže všichni účastníci s tím souhlasí; souhlas nutno stvrditi listinou notářskou, u níž se chová ověřený opis vydané listiny. To však není přípustné u notářských spisů vykonatelných a pro případ smrti vyhotovených. § 105. stanoví přesně okruh osob, jimž lze vydati snímky spisů notářských, ovšem jen týkajících se jednání inter vivos: jsou to osoby, které jednaly vlastním jménem aneb v jejichž jméně bylo jednáno, kdo má prospěch z jednání a právní nástupce. Ve spise může býti jinak ustanoveno, t. j. může býti okruh osob libovolně rozšířen aneb zúžen; jest zde tudíž mnohem větší volnost než u nás. Z vykonatelného spisu lze vydati více než jeden snímek jen za souhlasu účastníků po vrácení snímku jako vadného, po jeho amortisaci aneb na příkaz krajského soudu. Z jiných spisů lze vydati i více snímků jedné z uvedených osob na pouhé osvědčení zájmu na vydání. Ještě širší je právo na ověřené opisy a k nahlédnutí. Z posledních pořízení lze ovšem vydati snímky i opisy jen pořizovateli, specielnímu plnomocníku aneb tomu, který byl k tomu určen již v příslušném spise o poslední vůli (§ 110). Nejen snímky (jako u nás), ale i opisy nutno číslovati a jejich vydání vyznačiti.

Vykonatelnost spisu (§ 53) platí nejen ohledně pohledávek peněžních a na věci zastupitelné, nýbrž i ohledně závazků k odevzdání věci, ke zřízení, převodu, omezení neb zrušení knihovního práva a k zajištění peněžní pohledávky. Podmínky jsou steiné, jako u nás.

§ 58. jedná o solenisaci. Kdežto u nás je dosud velmi sporná a judikaturou dosti obojetně řešena otázka, zda solenisace hotové listiny soukromé nahražuje sepsání spisu, zejména pokud jde o notářské spisy vykonatelné, stanoví jihoslovanský notářský řád v cit. paragrafu, že je to možné, avšak vylučuje toto dodatečné »stvrzení« listiny solenisací u takových právních jednání, kde platnost jednání závisí na formě spisu, nikoliv však u spisů vykonatelných. U nás jsou známa na př. pověstná rozhodnutí Nejvyššího soudu, dle nichž stačí solenisace soukromé listiny u smlouvy o zřízení společnosti s ručením obmezeným.

Stejně jako náš notářský řád rozeznává i jihoslovanský tři druhy listin notářských: spisy, protokoly a osvědčení, a třídí činnost notářskou na dva obory: na činnost hlavní, t. j. agendu listinnou, depositní

a soudně-komisařskou (§ 1), a na činnost vedlejší, t. j. sepisování soukromých listin a zastupování, při čemž je zastupování v řízení nesporném neomezené, je-li v souvislosti s vyhotovením listiny (tabulárky, žádosti rejstříkové a p.), jinak zde i v řízení sporném, exekučním a trestním jen, když nejsou v místě dva advokáti a není zastoupení advokátem předepsáno(!).

§ 55. výslovně připouští, že při sepsání spisu notářského není nutno u n i t a s a c t u s, leda u »majetkových smluv manželských« (smlouvy svatební), u smluv adopčních a při »uzadruženje« (přijetí do domovského společenstva)*. Jinak může býti oferta i akceptace odděleně v různých spisech notářských obsažena, jen musí oferta obsahovati vždy lhůtu kalendářně určenou, do kdy musí býti oferta přijata; nebyla-li v této lhůtě akceptace provedena ve f o r m ě spisu notářského, neplatí oferta za nepřijatou, nýbrž jest jen zřejmo, že smlouva nebyla uzavřena formou notářské listiny. U těch smluv pak, k jejichž platnosti je třeba této formy, znamená to ovšem, že ke smlouvě vůbec nedošlo.

Notářské p o s l e d n í v ů l e se vyhotovují vždy spisem, při čemž se mluví o ústní poslední vůli, když notář přijme prohlášení testátora do spisu, a o písemné, když spisem převezme již vyhotovenou listinu o poslední vůli (§ 75 a násl.). Jako soudní komisař může notář vlastní notářskou poslední vůli sám publikovati (§ 128, odst. IV.).

Zajímavý je předpis při o v ě ř o v á n í p o d p i s u neb znamení ruky slepého nebo osoby, která neumí číst; tu stačí, když notář této osobě přečte obsah; nezná-li notář jazyk listiny, musí tak učiniti přivzatý přísežný tlumočník (§ 89). Znamenání firmy může notář ověřiti jen, když ví aneb se přesvědčil (nahlédnutím do obchodního rejstříku), do úředního vysvědčení rejstříkového soudu neb pod.), že dotyčný je ke znamenání oprávněn(!) (§ 90). Legalisační protokoly se zpravidla nesepisují, nýbrž podpisy ověřeného a svědků zanášejí se přímo do rejstříku úředního, který se vede o legalisacích podpisů, o době předložení listiny a o osvědčení, že je někdo na živu, zvláště a odděleně od repertoria (§ 93). Je-li nutné, může býti sepsán protokol legalisační (na př. ověření mimo kancelář).

Notářské d o d á n í p r o h l á š e n í lze spojiti též s provedením určitého úkonu (na př. předání neb převzetí peněz, listin).

Kdežto u nás může notář p ř e v z í t i c e n n o s t i a p e n í z e »jako notář« jen u příležitosti sepsání nějaké notářské listiny, jinak jen jako soukromá osoba (bez sepsání protokolu, § 107), (rozdíl jeví se v otázce, pokud může převzetí odmítnouti, § 35), m ů ž e dle jihoslovanského notřskáého řádu notář převzíti jako takový kdykoli peníze a cennosti a to vždy protokolem, a m u s í tak učiniti na požádání při sepsání notářské listiny. § 126 pak výslovně stanoví (což platí u nás dle § 1425 o. z. o. a contr.), že deposice notářská není svými účinky rovna deposici soudní.

Notářský řád jihoslovanský zná obdobné r e j s t ř í k y, jako náš, ale ministr spravedlnosti může jejich počet libovolně rozmnožiti. O rozlišování všeobecného a legalisačního rejstříku byla již zmínka.

Po uprázdnění notářského místa převezme přednosta okresního soudu s p i s y a předá je substitutu pověřenému vedením uprázdněného notářství a po znovuobsazení místa novému notáři (§ 131 a násl.).

Jihoslovanský notářský řád přesně rozlišuje k a n d i d á t a, n á m ě s t k a a »v y k o n a v a t e l e p o v i n n o s t í v e ř e j n é h o n o t á ř e (=náš substitut uprázdněného notářství). Notářské zkoušky není, nahražuje ji soudcovská neb advokátní. Advokátní i soudní praxe započítají se neomezeně do notářské, obráceně se započte nejvýše jeden rok praxe notářské do praxe advokátní. Je tedy i zde náš stav daleko za soudcovským i advokátním co do rovnocennosti. Minimum praxe pro dosažení místa je pět let, z toho jsou obligatorní dva roky u notáře a jeden u soudu, zbytek může býti u notáře, soudu, advokáta aneb u státního zastupitelství.

Kandidátu běží praxe od doby, kdy začal pracovat, okamžik oznámení komoře je nerozhodný. Musí složiti slib, načež může sám provésti přípravné práce k sepsání listin o projednání pozůstalostí (dotazy a informativní výslechy vlastním jménem!), zastupovat, protestovat, sepisovat inventáře a provádět dobrovolné dražby movitostí.

Po zkoušce může vésti sám celé soudní komisařství, ale notář musí dodatečně každý protokol prozkoumati a schváliti. K takové právomoci musí kandidát se zkouškou býti komorou zvláště zmocněn k návrhu notáře.

Substituty jmenuje komora, též na místa uprázdněná, nikoli soud, jak vůbec je autonomie komory značná. (Naproti tomu je zcela odstraněna ingerence státního zástupce do věcí notářské administrativy.) Notář může míti též stálého náměstka, kterého oznámil předem komoře. Přes to však musí takový náměstek v každém jednotlivém případě býti komorou vždy znovu předem schválen, takže jest tato instituce »stálého náměstka« dosti neúčelná, nemůže-li se tento automaticky ujmouti své funkce.

Neplatná je úmluva substituta notářství s notářem o placení podílu na zisku témuž.

Substitut notářství je členem komory.

K o m o r y představují naše sbory notářské, výbory komorní naše nynější komory. Jedna komora vztahuje svou působnost zpravidla na obvod vrchního soudu, výjimečně na více takových obvodů. Disciplinární rady jsou u v r c h n í c h (apelačních) a n e j v y š š í h o (kasačního) soudu.

Jako soudní komisař zřizuje notář při p r o j e d n á n í p o z ů s t a l o s t i sám opatrovníky. Pozůstalost může projednati též soud nebo strana. Pozůstalí jsou však vázáni lhůtou 15 dnů ode dne, kdy jim soud neb notář oznámil úmrtí (bez poučení) k prohlášení, že si pozůstalost projednají sami. Pakliže do další lhůty jednoho měsíce (lhůta je zákonná, avšak prodlužitelna!) nepředloží jak písemné projednání, tak výkazy o rozdělení pozůstalosti, aneb projednání neb rozdělení odporují zákonu, přidělí se věc (definitivně!) notáři. Rekurs je neuřípustný proti soudním rozhodnutím o tom, že pozůstalost projedná soud, notář nebo strana (§ 222).

Jako s o u d n í k o m i s a ř může notář mimo jiné býti pověřen též zajištěním a soupisem konkursní podstaty, rozdělením dražebního výtěžku, výtěžku vnucené správy neb konkursní podstaty (§ 223).

Jako soudní komisař může notář doručování provádět též soudem (§ 224).

O o d m ě n ě platí obdobné předpisy, jako u nás, zejména též solidárnost závazku účastníků a žadatelů.

N o t á ř s k ý ř á d j i h o s l o v a n s k ý z a v á d í v § 238 p o v i n n é p o j i š t ě n í n o t á ř ů a u k l á d á

*) »Zadruga« je v zemích býv. království srbského, zvláštní právní forma osobního i majetkového společenstva všech příslušníků jednoho domu, druh velkorodiny, kde všichni členové podléhají pravomoci hlavy (»kućni starješina«); je to jakási obdoba římské velkorodiny, mající v čele patremfamilias.

jeho provedení komorám. Příslušný řád komorní musí býti schválen ministrem spravedlnosti a veřejně prohlášen. Pojištění platí pro případy neštěstí, invalidity, stáří a smrti. K provedení pojištění může více komor utvořiti společný fond (§ 238).

Konečně požívají stavy advokátní i notářský silné zákonné ochrany proti pokoutníkům, čehož se u nás již léta oba stavy marně domáhají. K trestní obžalobě jsou tam oprávněni jak státní zástupcové, tak i samotné komory. Tresty jsou stejné podle řádu advokátního i notářského a to na penězích do 1.500 D aneb vězením do dvou měsíců, též za kumulace obou trestů. Za pokoutnictví považuje se provádění prací náležejících advokátům a notářům, děje-li se tak za úplatu aneb řemeslně.

Oprava tiskových chyb. V článku »Poznámka pořadí a knihovní dělení nemovitostí« budtež opraveny tyto tiskové chyby: Na str. 77, sloupec I, řádek 12 sh. místo »vnucené« má býti »nucené«; řádek 14 sh. místo »po tom« má býti »potom«; sloupec II, řádek 15 sh. místo »nebo« má býti »a«; na str. 78, sloupec II, řádek 21 zd. místo »zápsán« má býti »zapsán«; řádek 14 zd. místo »tentokráte« má býti »tenkráte«; rádek 12 zd. místo »celé vložce« má býti »na celé vložce«; na str. 79, sloupec I, řádek 27 sh. místo »Pfandrechts« má býti »Pfandrechtes«; sloupec II, řádek 4 sh. místo »konstrukci« má býti »dedukci«; řádek 7 sh. místo »důvod, o němž« má býti »ustanovení, o něž«; řádek 15 zd. místo »č. 368/50« má býti »č. 366/50«. Ostatní menší tiskové chyby, zejména několik interpunkčních znamének, si zajisté čtenár laskavě již opravil.

ZE DNE

Pohřeb zesnulého bývalého předsedy Spolku notářů československých, pana notáre dra Václava Svobody, konal se v pondělí dne 7. t. m. z basiliky sv. Václava na Smíchově do rodinného hrobu na Malvazinkách. Notáři i kandidáti notářství dostavili se ve velikém počtu, i až z pohraničních a jiných vzdálených míst, aby dokumentovali svou lásku a vděčnost zesnulému a prokázali mu poslední poctu. Na hřbitově rozloučil se jménem stavu se zesnulým panem notářem jeho dlouholetý přítel, pan vicepresident dr. Ponec, těmito slovy: »Václave, loučí se s Tebou starý druh a přítel z mládí, který má též smutnou povinnost za churavého presidenta dra Čulíka rozloučiti se s Tebou též za celý stav notárů i kandidátů notářství. Loučíme se s Tebou těžce, plni bolu a smutku v srdci — vždyť odcházíš Ty, jeden z nejušlechtilejších, v době, kdy občanské ctnosti jsou tak vzácny, že jsou již téměř výjimkou a opak skoro pravidlem. Ty, vzácně příkladným životem a neobyčejnými schopnostmi svými důstojně jsi representoval svůj úřad a hlubokými vědomostmi, úsilovnou pílí a prací vykonal jsi tolik pro náš stav, že výčet všeho jde daleko nad rozměr času, mně k teskné této vzpomínce vyhrazeného. Stav náš v uznání Tvé práce a zásluh dal Ti největší, co dáti mohl, povolav Tě k četným význačným funkcím, zejména k nejvýznamnější funkci předsedy celostátního Spolku čsl. notářů, a přetěžce nesl, když přes prosby naše pro chorobu na vůdčí funkce ty jsi resignoval. Loučíme se s Tebou, ale víme, že pro nás nejsi mrtev, že žiješ s námi a v nás, — Tvůj nesmrtelný duch ovanuje v této chvíli naši skráň a vdechuje nám pocit jistoty, že i tu těžkou krisi našeho stavu vítězně překonáme a že zase vzejdou dny, kdy pojem notáře bude totožným s představou muže ryzího a ušlechtilého, jak vždy bývalo a jak dokazoval jsi Ty svým vzácně usměrněným životem rodinným, stavovským, svou celou šlechetnou bytostí. Buď při nás, jako my nezapomeneme Tebe nikdy, i když Ti dáváme v tomto nejtklivějším okamžiku s Bohem!«

Po té vřelými slovy poděkoval zesnulému panu notáři jeho bývalý koncipient, p. notář Špaček z Přelouče, za skvělé dary ducha i srdce, které ze svých bohatých vědomostí i životních zkušeností všem a zejména svým koncipientům a mladším kolegům vždy tak štědře a nezištně rozdával, a za vzácný vzor a příklad čestnosti, ryzího charakteru a ušlechtilosti, jimž nám všem pan notář dr. Svoboda vždy zůstane.

Obrovská účast občanstva, zejména přátel zesnulého z řad úředníků ministerstev a jiných úřadů, soudců, universitních profesorů, advokátů atd., i deputace z dřívějších působišť páně notářových svědčí o oblibě, úctě a vážnosti, jaké se zesnulý pan notář těšil ve všech kruzích a vrstvách.

K uctění památky zesnulého pana notáře dra Václava Svobody složili účastníci smuteční komorní schůze dne 6. t. m., pp. pres. dr. Čulík, vicepres. dr. Ponec a notáři dr. Černý, Kren, Brábek a Vlach à 200 Kč, celkem tedy 1.200 Kč Kreimlovu fondu pro vdovy a sirotky po notářích a kandidátech notářství. Dále přispěli k témuž účelu pp. notáři dr. Heinitz 200 Kč, dr. Zmek 100 Kč a Jan Krajíček 100 Kč a kandidáti notářství dr. A. Kozáková a dr. Frant. Janatka po 100 Kč. Další příspěvky přijímá notářská komora (šek. konto 21.139 pošt. spořitelny), a budou v tomto časopisu veřejně kvitovány.

Senzační zprávy z posledních dnů ocitající se téměř v celém našem tisku, nutí naši redakci, aby zaujala k nim své stanovisko a objasnila kolegům pravou skutečnost.

Především v případě dr. Patsche netýká se záležitost ta notářské komory pražské a je proto nesmysl a jen honba za sesačností, když píše se, že notářská komora pražská zaváza a se zaplatiti veškerou škodu jím způsobenou.

Komora nepodává tiskové opravy denním listem, poněvadž by vyžadovalo to mnoho času každou nepravdu, jimiž dnes noviny se hemží, vyvraceti. Komora má pilnější věci na mysli.

Jest pravda, že komora naše byla též velice dotčena celým případem, neboť dr. Patsch způsobil skutečně nesmazatelnou hanbu celému našemu stavu a proto komorní president svolal ihned schůzi komorní, k níž přibral čelné notáře blízké, aby se uradili o krocích, které by se měly podniknouti. Zvolena tu komise za účelem vypracování návrhu, jak v budoucnosti předejíti zpronevěrám a president s vicepresidentem komory vyžádal si slyšení u referenta ministerstva spravedlnosti, kde tento návrh přednesl. Dotyčný pan referent s neobyčejnou ochotou přišel nám vstříc a sám se nabídl, že věc prozkoumá a svůj návrh v nejbližších dnech předloží komoře, aby mohla zaujmouti k tomu své stanovisko.

Celá věc jest proto teprve v zárodku a nelze o tom mluviti, že by veškeré škody hradilo kolegium, jako to bylo v případě rychnovském, poněvadž na náhradu škod těch nestačily by veškeré kauce notářské celého státu.

Jakmile věc bude náležitě propracována, bude svoláno jak kolegium notářů z obvodu pražského, tak i valná hromada spolku. Předtím však žádali jsme, aby pan ministr spravedlnosti povolal k sobě delegáty všech komor našeho státu, jimž návrhy dříve vypracované, budou předloženy k posouzení. Bude pak třeba zvláštního zákona o revisi a záručních fondech.

Proto zpráva v některých bulvárních listech, že pražská komora bude hraditi veškeré škody ústeckého notáře, jsou pouhou neodůvodněnou sensací.

Pan dr. Lochman z Brna tázal se sice komory, zdali veškeré závazky na sebe převezme, avšak bylo mu odpovědčno, že jeho dotaz bude předložen v nejbližší schůzi komorní a obdrží pak odpověď. Tak se má věc skutečně a vše ostatní jsou báchorky a výmysly.

Ve věci plzeňského notáře (aféra bratří Mráčků) učinil jeden majitel této firmy v komoře oznámení proti notáři, které by o témuž posláno k vyjádření a když týž pop.el pravdivost tohoto udání, byly spisy postoupeny vrchnímu soudu k vyšetření celé věci. Jest proto předbíháním vyšetřování trestnímu, resp. kárnému, jestliže některé listy přinášejí zprávu o ohromných podvodech tímto notářem spáchaných. To dlužno dříve prokázati řízením trestním, resp. kárným.

Je smutným úkazem doby, že část českého tisku propůjčuje místa ve svých žurnálech takovýmto sensačním zprávám, jež jsou způsobilé podvrátiti veškerou důvěru v notářský stav.

Obliterace kolků notáři jako soudními komisaři. Notář Karel Pick v Úpici zaslal nám tento přípis: »Ve své praxi pozoroval jsem, že notáři jako soudní komisaři počínají si různě a nejednotně při znehodnocování kolků na podáních v této funkci jim došlých a na protokolech jimi v této funkci sepsaných.

Někteří kolky na podáních takových ponechávají bez povšimnutí přenechávajíce znehodnocení jich soudu, jemuž spisy po projednání pozůstalosti neb při jiné příležitosti odevzdávají, jiní kolky ony obliterují a jiní zase znehodnotí je zkříženými inkoustovými čarami.

Při protokolech pak vyskytují se tytéž způsoby a někteří notáři znehodnocují kolky protokolní tím, že je přepisují prvními řádkami testu každého archu protokolu.